

Sygn. akt XVII AmA 145/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Andrzej Turliński

Protokolant: sekretarz sądowy Agnieszka Godlewska - Kur

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania Gminy F. w F.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o ochronę konkurencji i konsumentów

na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 16 września 2013 r. Nr (...)

I. oddala odwołanie,

II. zasądza od Gminy F. w F. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Andrzej Turliński

Sygn. akt XVII AmA 145/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 września 2013 r. Nr (...) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes UOKiK) uznał za praktykę ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz określony w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) powoływanej dalej jako ustawa okik polegającą na nadużywaniu pozycji dominującej przez Gminę F. (powódka), na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę obejmującym jej obszar poprzez narzucanie uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę związane z zamieszczeniem w ich treści zapisów, zgodnie z którymi Gmina F. nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie wywołane brakiem wody na ujęciu i nakazał zaniechania jej stosowania – pkt I.1 decyzji.

W pkt I.2 decyzji Prezes UOKiK uznał za ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz określony w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy okik, praktykę polegającą na nadużywaniu pozycji dominującej przez Gminę F., na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę obejmującym jej obszar poprzez narzucanie uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę związane z zamieszczeniem w ich treści zapisów, zgodnie z którymi Gmina F. nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź

ograniczenie wywołane zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia i nakazał zaniechania jej stosowania.

W pkt I.3 decyzji Prezes UOKiK uznał za ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz określony w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy okik, praktykę polegającą na nadużywaniu pozycji dominującej przez Gminę F., na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę obejmującym jej obszar poprzez narzucanie uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę związane z zamieszczeniem w ich treści zapisów, zgodnie z którymi Gmina F. nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie wywołane przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i nakazał zaniechania jej stosowania.

W pkt II decyzji Prezes UOKiK nałożył na Gminę F. karę pieniężną w wysokości 614 zł z tytułu naruszenia zakazu określonego w art. 9 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 6 uokik, w zakresie opisanym w punkcie I.1, I.2 i I.3 decyzji.

W pkt III decyzji Prezes UOKiK obciążył Gminę F. kosztami postępowania oraz zobowiązał ją do ich zwrotu Prezesowi UOKiK w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji.

Decyzja ta została przez powódkę zaskarżona do Sądu odwołaniem, w którym zarzucono Prezesowi UOKiK naruszenie prawa materialnego:

- art. 1 ust. 1 i art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez wydanie decyzji stwierdzającej nadużywanie pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę w wyniku narzucania uciążliwych i przynoszących nieuzasadnione korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę związane z zamieszczaniem w ich treści, że odwołująca się Gmina nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie wywołane:

- a) brakiem wody na ujęciu,
- b) zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia,
- c) przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych,

z nakazaniem zaniechania jej stosowania, bez wskazania o który wzorzec umowy chodzi, skoro Prezes UOKiK stwierdził, że praktycznie Gmina F. corocznie zmieniała wzorzec umowy w tym ostatnio w lipcu 2013 r. oraz jakie korzyści osiągnęła i jakie rzeczywiste uciążliwości powstały u odbiorców usług z zakresu zaopatrzenia w wodę w oparciu o zmieniane umowy, które uwzględniały aktualne kierunki orzecznictwa, wnioski i zalecenia uprawnionych organów w tym NIK, który prowadził kontrolę z zakresu zaopatrzenia w wodę na terenie odwołującej się. Ponadto odpadła przyczyna do wydania decyzji, ponieważ Gmina zaprzestała stosowania wzorców umów sprzed lipca 2013 r. o czym informowała Prezesa pismem z dnia 25 lipca 2013 r. jeszcze przed wydaniem zaskarżonej decyzji.

Powódka zarzuciła Prezesowi UOKiK również naruszenie prawa procesowego:

-art. 105 k.p.a. wobec faktu, że postępowanie stało się bezprzedmiotowe, ponieważ w toku jego prowadzenia odpadł przedmiot postępowania na skutek zmiany wzorca umowy i wprowadzenia do jego treści rozwiązań wskazywanych przez Prezesa UOKiK.

Wskazując na powyższe zarzuty powódka wniosła o:

1. uchylenie zaskarżonej decyzji i umorzenie postępowania z zasądzeniem kosztów postępowania na rzecz odwołującej się Gminy F. od Prezesa UOKiK Delegatura w Ł. według norm przepisanych lub spisu kosztów

ewentualnie

2. o uchylenie zaskarżonej decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania dla Prezesa UOKiK Delegatura w Ł. z pozostawieniem temu organowi orzeczenia o kosztach postępowania,
3. o zmianę zaskarżonej decyzji w pkt I poprzez stwierdzenie, że z dniem 23 lipca 2013 r. Gmina F. zaprzestała stosowania wzorców umów z zapisami będącymi przedmiotem prowadzonego postępowania i uchyleniem pkt II i III zaskarżonej decyzji i umorzenie postępowania.

Według powódki ustalenia Prezesa UOKiK nie były pełne i nie odpowiadały stanowi faktycznemu na dzień wydania zaskarżonej decyzji co do faktu, że powódka pismem z dnia 25 lipca 2013 r. poinformowała Prezesa UOKiK o zmianie wzorca umowy kwestionowanego w toku postępowania. Wprawdzie Prezes odniósł się do stanowiska powódki zawartego w treści tego pisma i zauważył zmiany w treści wzorca umowy, to jednak kwestionował nadal, że powódka nie określiła katalogu odpowiedzialności po swojej stronie w przypadku niedotrzymania umowy.

Nie zostało ustalone i wskazane jakie nieuzasadnione korzyści odniosła Gmina F. (stwierdzenia takie są zawarte w motywach uzasadnienia zaskarżonej decyzji).

Prezes UOKiK nie wskazał co ma na względzie i jakie zalecałby rozwiązanie problemu w ramach zadań instruktażowych, co sprawia trudność powódce w jaki sposób należy zmodyfikować treść umowy.

Punktem wyjścia dla wydania zaskarżonej decyzji było ustalenie przez Prezesa UOKiK naruszenia interesu publicznoprawnego. Sama ustawa tego pojęcia nie definiuje, a ustalenie to w ocenie powódki błędnie wywiódł Prezes z dorobku doktryny i orzecznictwa.

Powódka powołała się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r. sygn. akt III SK 40/07, w którym Sąd Najwyższy m.in. wskazał, że naruszenie interesu publicznoprawnego ma miejsce, gdy działania przedsiębiorcy wywołały na rynku niekorzystne zjawiska, a takie w zaskarżonej decyzji nie zostały dowiedzione.

Jej zdaniem powódki doszło do zupełnego pominięcia i zmarginalizowania roli i zadań Gminy określonych ustawą o samorządzie gminnym, która od czasu powstania samorządu rozwija infrastrukturę wyłącznie dla potrzeb wspólnoty samorządowej.

Powódka chroni odbiorców przed skutkami wszelkiego zagrożenia ekonomicznego utrzymując cenę wody na poziomie jednym z najniższych w województwie.

Prezes UOKiK nie wziął pod uwagę, że ze strony powódki nie było nawet zamiaru do uzyskania pozycji dominującej, a fakt ciągłej zmiany treści umów zmierzał do osiągnięcia stanu najbardziej optymalnego z poszanowaniem praw obu stron.

Prezes nie zbadał, czy i w jakim zakresie istnieją zastępcze źródła zaopatrzenia w wodę na terenie odwołującej się Gminy.

Powódka podkreśliła, iż warunkiem uznania, że określona w art. 9 ust. 2 pkt 6 uokik praktyka miała miejsce jest wykazanie, iż narzucone warunki są obiektywnie uciążliwe oraz przyniosły one przedsiębiorcy nieuzasadnione korzyści, a to nie zostało wykazane w oparciu o fakty. Nie zostało wykazane, czy zawierane umowy były w świetle zarzutów zaskarżonej decyzji wymuszone przez powódkę.

Działalność Prezesa UOKiK pełni funkcję edukacyjną, powinien więc on, wobec deklaracji powódki do zmiany kwestionowanych postanowień, wskazać jakie brzmienie powinny one otrzymać, a nie nakładać karę pieniężną, która byłaby zasadna dopiero wówczas, gdyby powódka nie zastosowała się do przekazanych zaleceń.

Prezes UOKiK wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

Rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny.

Gmina F. jest jednostką samorządu terytorialnego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2013, poz. 594) posiadającą osobowość prawną i działającą przez swoje organy. Swoje zadania własne w zakresie zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty, dotyczące wodociągów i zaopatrzenia w wodę zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym, powodowa Gmina realizuje samodzielnie (K – 4 akt administracyjnych). Zgodnie z art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 07 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.) Gmina jest przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym. Na terenie Gminy przedsiębiorcy i konsumenci ubiegający się o przyłączenie do sieci wodociągowej nie mają możliwości dokonania w tym zakresie wyboru innego przedsiębiorcy, który świadczyłby usługi substytucyjne względem usług oferowanych przez Gminę.

W ramach prowadzonej działalności związanej z zaopatrzeniem w wodę powódka zawierała z odbiorcami wody pisemne umowy, stosując wzór pod nazwą „Umowa Nr ...w zaopatrzenie w wodę” (K 5 – 10 akt administracyjnych). Analiza dokumentów znajdujących się w aktach administracyjnych wskazuje, że wzorzec umowy był zmieniony najpóźniej w sierpniu 2012 r. (K-31 akt adm.).

W par. 8 ust. 1 pkt c) wzorca umowy z sierpnia 2012 r. Gmina ustaliła, że: „Dostawca nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie wywołane brakiem wody w ujęciu” (K 8 akt administracyjnych).

W par. 8 ust. 1 pkt d) tego wzorca Gmina ustaliła, że: „Dostawca nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie wywołane zanieczyszczeniem wody na ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia” (K 8 akt administracyjnych).

W par. 8 ust. 1 pkt f) tego wzorca Gmina ustaliła, że: „Dostawca nie ponosi odpowiedzialności za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody bądź ograniczenie wywołane przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych” (K 8 akt administracyjnych).

Identycznej treści postanowienia znajdowały się w par. 9 pkt 1 c,d,f wzorca umownego stosowanego przez powódkę w 2011 r. (K 5V akt adm.).

Prezes UOKiK uznał, iż powyższe postanowienia mogą stanowić przejaw narzucania uciążliwych warunków umów przynoszących Gminie nieuzasadnione korzyści. W związku z tym postanowieniem z dnia 18 lutego 2013 r. wszczął postępowanie antymonopolowe (K 1 akt administracyjnych).

W piśmie z dnia 25 lipca 2013 r. powódka poinformowała Prezesa UOKiK, iż „wyprowadziła z treści wzorca umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków kwestionowane zapisy” (K 113 akt administracyjnych). W załączeniu przekazała Prezesowi UOKiK wzorzec umowy o nazwie „Umowa nr .../2013” (k 114 – 117 akt administracyjnych), który nie zawiera kwestionowanych postanowień.

W oparciu o przedstawione ustalenia stanu faktycznego Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Prezes UOKiK wnosil o oddalenie odwołania i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Jak wynika z przepisu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 – tekst jednolity z późn. am.) zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest zadaniem własnym gminy. Wobec tego, że powodowa Gmina samodzielnie

wykonuje to zadanie, przysługuje jej status przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjnego w rozumieniu art. 2 pkt 4 powołanej wyżej ustawy.

W związku z tym ma do niej zastosowanie przepis art. 5 ust. 1 ustawy nakładający na tego rodzaju przedsiębiorstwo obowiązek zapewnienia zdolności posiadanych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody i odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny, a także zapewnienia należytej jakości dostarczanej wody i odprowadzanych ścieków.

Dostarczanie wody odbywa się na podstawie pisemnej umowy, której wymagane prawem postanowienia określa przepis art. 6 ust. 3 ustawy.

Wśród takich postanowień znalazło się określenie praw i obowiązków stron umowy (art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy), a także okres jej obowiązywania, odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy, w tym warunków wypowiedzenia (art. 6 ust. 3 pkt 6 ustawy).

W par. 4 wzorców umowy zaopatrzenia w wodę stosowanych w 2011 r. (K 5-7 akt adm.) oraz w 2012 r. (K 7-10 akt adm.) Gmina potwierdziła spoczywający na niej publicznoprawny obowiązek zapewnienia zdolności posiadanych urządzeń wodociągowych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody w sposób ciągły i niezawodny, a także zapewnienie należytej jakości wody.

Jednocześnie w par. 9 pkt c, d, f wzorca umowy stosowanego w 2011 r. oraz w par. 8 pkt c, d, f wzorca umowy stosowanego w 2012 r. wyłączyła co do zasady swoją odpowiedzialność cywilną za ograniczenie albo wstrzymanie dostaw wody wywołane: brakiem wody w ujęciu, jej zanieczyszczeniem w ujęciu w sposób niebezpieczny dla zdrowia i życia, przerwaniu w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych.

Generalne wyłączenie własnej odpowiedzialności jest sprzeczne z zasadą winy jako naczelną zasadą odpowiedzialności kontraktowej unormowaną w art. 471 k.c. Według niej dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Z kolei z art. 472 k.c. wynika, że dłużnik jest odpowiedzialny za niezachowanie należytej staranności jeżeli nic innego nie wynika ze szczególnego przepisu ustawy albo z czynności prawnej. W dalszej kolejności należy wskazać, że według art. 355 par. 1 k.c. należyta staranność, do której zachowywania dłużnik jest obowiązany, to staranność ogólnie wymagana w stosunkach danego rodzaju. Jednocześnie w art. 355 par. 2 k.c. przyjęto podwyższony próg należytej staranności dla dłużnika w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej nakazując określać ją przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności.

Przywołane przepisy kodeksu cywilnego mają w pełni zastosowanie do oceny zasad odpowiedzialności kontraktowej Gminy F. jako podmiotu profesjonalnie zajmującego się dostawą wody dla jej odbiorców. Wynika z nich, że powódka ponosi odpowiedzialność cywilną (odszkodowawczą) za szkody wynikające z własnego działania lub zaniechania przy wykonywaniu umów dostawy wody, chyba że udowodni, iż wykonywała umowy z należyłą starannością, a więc nie można zarzucić jej winy choćby w formie niedbalstwa. W świetle tych rozważań jest oczywiste, że wyłączając całkowicie swoją odpowiedzialność kontraktową powódka nie odpowiada wobec odbiorców wody za szkody ze zdarzeń wymienionych w pkt I.1.2 i 3 zaskarżonej decyzji, które powstały lub mogą powstać z jej winy rozumianej jako niedołożenie należytej staranności w prowadzeniu działalności gospodarczej polegającej na dostarczaniu wody mieszkańcom.

Analizowane postanowienia stanowią dla kontrahentów powódki warunki uciążliwe, to jest warunki, które na ich niekorzyść odbiegają od tego co można uznać w wiążącym strony stosunku prawnym za racjonalne czy ekwiwalentne. Warunki te nie są równoważone jakimikolwiek uprawnieniami kontrahentów i mają na celu ochronę interesów ekonomicznych powódki kosztem ekonomicznych interesów odbiorców wody. Pozwalają jej na ekonomiczną eksploatację drugiej strony kontraktu pozbawiając ją możliwości żądania zadośćuczynienia za niewykonanie bądź nienależyte wykonanie umowy z powodu okoliczności zawinionych przez Gminę. W tym miejscu należy zauważyć,

że uciążliwość omawianych warunków umów odnosi się nie tylko do zaszłości tj. zdarzeń, za które wyłączono odpowiedzialność, a które już miały miejsce, ale również do sytuacji hipotetycznych, w których występuje samo zagrożenie dojdziem do skutku takich zdarzeń w przyszłości, przy jednoczesnym wyłączeniu odpowiedzialności cywilnej powódki.

Jak bowiem wynika z art. 1 ust. 2 ustawy okik reguluje ona zasady i tryb przeciwdziałania, między innymi, praktykom ograniczającym konkurencję, do których należy praktyka z art. 9 ust. 2 pkt 6 tej ustawy, jeżeli te praktyki nie tylko wywołują, ale mogą wywołać skutek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Odnosnie do nieuzasadnionych korzyści, które odnosi Gmina stosując zakwestionowane warunki umów należy uznać za słuszne stanowisko Prezesa UOKiK wyrażone w zaskarżonej decyzji, w świetle którego możliwość uniknięcia przez Gminę odpowiedzialności kontraktowej i wypłaty odbiorcom ewentualnego odszkodowania powoduje istnienie możliwości osiągnięcia przez nią nieuzasadnionych korzyści o wartości takiego odszkodowania. Nie ma zatem potrzeby w świetle brzmienia art. 1 ust. 2 ustawy okik wykazania Gminie, że odbiorcy wody rzeczywiście ponieśli już jakieś straty z powodów objętych zaskarżoną decyzją zdarzeń, których nie mogą zrekompensować za pomocą odszkodowania z uwagi na zapisy umów wykluczające jej odpowiedzialność (por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie sygn. akt VI ACA 196/06 i wyroki Sądu Antymonopolowego o sygn. akt XVII Ama 1/00 i XVII Ama 91/00).

Rację ma również Prezes UOKiK przyjmując w zaskarżonej decyzji, że analizowane postanowienia umów były narzucone przez powódkę jej kontrahentom z powodu posiadania przez nią dominującej pozycji na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Sąd zauważa, że chodzi tu w praktyce o pozycję monopolistyczną tzw. monopolu sieciowego, w ramach którego tylko jeden przedsiębiorca ma dostęp do sieci np. wodociągowej w celu świadczenia dostawy wody. Właśnie z tego powodu którego przyczyną jest brak jakiegokolwiek konkurencji dla dostawcy dysponuje on siłą rynkową wystarczającą do narzucenia proponowanej przez siebie oferty kontrahentom. Istotne jest przy tym, że zawierane umowy miały charakter adhezyjny. Kontrahenci Gminy znajdowali się w sytuacji, w której swoboda kontraktowania po ich stronie ograniczała się do wyboru między podpisaniem umowy w brzmieniu zaproponowanym we wzorcu albo jej niepodpisaniem, z czym nieuchronnie wiązała się rezygnacja z usług powódki będącej monopolistą w zakresie dostawy podstawowego dobra jakim jest woda. Tego rodzaju przymusowa sytuacja skłaniała do podpisywania przez odbiorców wody stosownych umów w brzmieniu narzuconym jednostronnie przez Gminę. Wbrew zarzutowi odwołania pozwany Prezes UOKiK nie musiał badać czy na terenie Gminy istnieją zastępcze (alternatywne) źródła zaopatrzenia w wodę. Rynkiem, na którym ujawniło się nadużycie pozycji dominującej powódki był lokalny rynek zbiorowego zaopatrzenia w wodę obejmujący terytorialnie obszar Gminy F.. Zbiorowe zaopatrzenie w wodę realizuje na swoim terenie wyłącznie Gmina za pośrednictwem swojej sieci wodociągowej. Nie przedstawiła ona w toku postępowania dowodowego, aby miała konkurenta (konkurentów), którzy za pomocą odrębnej (odrębnych) sieci wodociągowych świadczyliby takie same usługi.

Co więcej budowa i eksploatacja konkurencyjnej, w stosunku do gminnej, sieci wodociągowej (już istniejącej) byłaby absurdem ekonomicznym. Z tego względu, aby przełamywać monopole sieciowe np. w zakresie telekomunikacji konieczna jest interwencja ustawodawcy ustalającego zasady współkorzystania z sieci monopolisty przez jego konkurentów – operatorów telekomunikacyjnych.

W tym stanie rzeczy Prezes UOKiK prawidłowo uznał w wydanej decyzji, że powódka na rynku właściwym narzucała uciążliwe i przynoszące jej nieuzasadnione korzyści warunki umów o zaopatrzenie w wodę co jest praktyką ograniczającą konkurencję określoną w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy okik. Tym samym nieuzasadnionym był zarzut odwołania naruszenia tego przepisu prawa materialnego.

Stwierdzenie praktyki monopolistycznej oznacza jednocześnie naruszenie interesu publicznego. W przedmiotowej sprawie chodzi o zbiorowy interes konsumentów czyli ich grupy pojmowanej jako całości, bez wyróżnienia indywidualnych interesów poszczególnych odbiorców wody.

Naruszeniem interesu konsumentów jest w rozpoznawanej sprawie sama możliwość powstania po ich stronie szkody w wyniku eksploataowania ich słabszej pozycji kontraktowej przez Gminę – monopolistę na właściwym rynku.

Zapobieganie powstaniu tego rodzaju powszechnej (ekonomicznej) szkodzi konsumentów należy traktować jako wartość stanowiącą interes publiczny, o którym mowa w art. 1 ustawy okik. W świetle powyższego w sprawie nastąpiło naruszenie interesu publicznego, a co za tym idzie, wbrew stanowisku odwołującej się, nie został naruszony art. 1 ustawy okik.

W związku z wywodami odwołania trzeba podkreślić, że samo posiadanie przez powódkę pozycji dominującej na właściwym rynku nie jest zakazane. Natomiast niedozwolone jest jej nadużywanie mające na celu lub wywołujące skutek zaburzający konkurencję bądź uzasadnione interesy konsumentów. Wykonując swoje ustawowe zadania powódka powinna działać tak, aby nie było potrzeby uruchamiania sankcji określonych w ustawie okik. Sąd nie podziela jej poglądu, iż na Prezesie UOKiK spoczywa obowiązek instruowania przedsiębiorcy jakie postępowanie nie narusza tej ustawy, a jakie jest z nią sprzeczne. Instruktaż w tym zakresie Gmina powinna zapewnić sobie we własnym zakresie.

Pozwany Prezes prawidłowo przyjął, że do czasu wydania decyzji opisana w niej praktyka nie została zaniechana. Powódka wykazała w toku postępowania administracyjnego jedynie fakt opracowania nowego wzoru umowy, w którym nie zamieściła już kwestionowanych postanowień, ale nie przedstawiła dowodów, że wzór ten faktycznie zaczęła stosować. W szczególności nie wykazała, że wycofała się z niedozwolonych postanowień w umowach już wykonywanych. Dlatego słusznie uznano w zaskarżonej decyzji, że praktyka trwa i nakazano zaniechania jej stosowania. Postępowanie administracyjne nie stało się więc bezprzedmiotowe w chwili wydania decyzji, co więcej Prezes UOKiK stwierdzając istnienie przesłanek praktyki ograniczającej konkurencję miał obowiązek wydać odpowiednią decyzję administracyjną, co wynika wprost z treści art. 10 ust. 1 i ust. 2 ustawy okik.

Z uwagi na naruszenie zakazu określonego w art. 9 ustawy okik pozwany był uprawniony z mocy jej art. 106 ust. 1 pkt 1 do nałożenia na Gminę kary pieniężnej. Kara ta stanowiąca jedynie (...) przychodu Gminy w roku poprzedzającym wydanie decyzji jest adekwatna do tego przychodu, niewielkiego stopnia naruszenia przepisów, winy nieumyślnej po stronie Gminy i jej dotychczasowej niekaralności na podstawie przepisów ustawy okik.

Kara jest również adekwatna do stosunkowo długiego okresu trwania praktyki od 2011 r. do wydania decyzji w dniu 16 września 2013 r.

Zdaniem Sądu wymierzona kara pieniężna w kwocie 614 zł jest minimalna do spełnienia jej funkcji represyjnej, prewencyjnej i wychowawczej.

O kosztach postępowania administracyjnego pozwany orzekł w decyzji prawidłowo obciążając nimi Gminę, której udowodnił naruszenie przepisów ustawy okik działając w tym zakresie w myśl art. 80 tej ustawy. Koszty te ograniczają się do kosztów doręczenia pozwanej korespondencji w trakcie postępowania administracyjnego.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy oddalił odwołanie jako bezzasadne w oparciu o art. 479^{31a} par. 1 k.p.c. orzekając o kosztach postępowania stosownie do wyniku sporu na podstawie art. 98, 99 i 108 par. 1 k.p.c.